

føreren, det vil sige, han rettede det mod Lovudkastet i det Hele, thi han anerkjendte, at Udvalget saavel som „den ærede Ordfører“ har gjort deres Bedste for at gjøre denne Paragrafs væsentligste Indhold og Bestemmelser mildere for Godseierne end Tilfældet er i Regeringens Lovforslag. Den første Indvending, som det ærede Medlem gjorde, låa i det Spørgsmaal, som han rettede til Ordføreren: Hvad forstås der ved Ordet „Gods“? Det ærede Medlem begynder jo altid med Begyndelsen og begynder altsaa ogsaa her med det første Ord i Paragrafen, og derpaa yttrede det ærede Medlem, at Ordet „Gods“ i de gode gamle Dage havde en Betydning, saa Alle vidste, hvad det var, nemlig en Sædegaard med tilhørende Bøndergods, men at Begrebet i Tidens Løb var undergaaet Forandringer, og at Loven af 19de Februar 1861 havde et nyt Begreb om Gods, nemlig som en samlet Besiddelse af flere Fæstebøndergaarde. Det ærede Medlem spurgte, om det ene eller det andet var Meningen, og yttrede derefter, at der efter dette Lovforslag vilde blive endnu en Klasse af Godser og Godsbesiddere, som man hidtil ikke har drømt om, nemlig de, som besidde enkelte fæsteligtige Parceller. Hvad er nu Meningen, spørger det ærede Medlem? Ja, jeg er vistnok fuldstændig berettiget til at sige til den ærede Godseier, at der her er Plads for den Anvisning, han selv gav: Lad Domstolene afgjøre det; thi disse skulle sandelig nok vide at finde Svaret. Men vil det ærede Medlem endelig have en nærmere Udvikling deraf, saa skal jeg give ham den, idet jeg dog tror, at det maa anerkjendes at være høist besynderligt, at dette Spørgsmaal stilles af ham, der er saa overordentlig velkjendt med Gods. Skal jeg saaledes give en nærmere Udvikling, vil jeg populært give den den, at Gods netop er den Art af Herlighed, hvorpå det ærede Medlem har saa overordentlig Meget, og som vi ikke misunde ham. Maaffe er der enkelte iblandt os, der kunde ønske at faae Del deraf, thi der gives foruden de tre Klasser af Godseiere, som det ærede Medlem nævnte, endnu en fjerde, nemlig de, der aspirere til en Gang at komme op i denne „forhadte Klasse“ . . .

Formanden: Jeg behøver vistnok ikke at gjøre den ærede Ordfører opmærksom paa, at det ikke er heldigt at betegne et Medlem af Landstinget, der jo som saadant ganske er som alle andre Medlemmer, efter hans private Stilling, og overhovedet at komme ind paa personlige Forhold. Det veed den ærede Ordfører meget vel.

Ordføreren: Jeg tilstaar, at jeg ikke begriber, at jeg er kommen ind paa personlige Forhold. — Jeg tror, at denne Definition vel vil være forstået af det ærede Landsting i det Hele; men ønsker det ærede Medlem endelig, at jeg skal give en nærmere Udvikling deraf, saa vil jeg, da hele denne Forhandling nu er bleven en litterær Forhandling mellem det ærede Medlem og Landstinget eller nærmest „den ærede Ordfører“, svare ham med de Ord, som ere brugte i en berømt ældre litterær Feide: „Man aldrig tager Feil, naar man Ordet ind i den Betydning tager, hvort det findes ind i Danske Lov“; men dernæst vil jeg sige til den ærede Godseier, at han jo ikke kan være uvidende om, at netop Lovens 3—13 om Fæstebønder bruger Ordet Gods gjentagne Gange, og at dette Ord indtil Dato aldrig siden Lovens Udgivelse findes at have voldet Domstolene ringeste Uleilighed. Jeg tror, at der, som Ordet staar i Lovforslaget nærmest maa være tænkt paa det gamle, traditionelle, historiske Begreb om Gods, og dette antydes jo ogsaa i Lovforslaget selv; naar dets § 1 handler om Dmndelingsretten, saa maa ogsaa Ordet Gods i § 6 betyde den Art Gods, hvor en Dmndelingsret findes; men er det i Dvrigt rigtigt, at der i Lovgivningen har fundet en Udvikling Sted af Begrebet af Gods, saa er det jo netop Domstolenes Sag ved Lovens Udtydning at følge en saadan Udvikling. Men i Dvrigt — jeg siger det atter til den høitærede Landstingsmand —, skulde Ordet efter hans Mening forvolde den mindste Uklarhed, da forsøge han paa at foreslaa en Endring, der kan udtrykke hans Tanke! Dette med Hensyn til Ordet „Gods“.

Jeg kommer nu til den ærede Landstingsmands øvrige Erindringer indom § 6,